

nečině jí arci z toho povinnosti. Strana není povinna podrobiti se úsudku svědka, ať laika nebo ne, a když strana na svém právu stojí, nemůže jí soud odbýti svědky. Tu nejde pouze o otázku procesuálního práva, že dovolací soud je na zjištění nižších stolic vázán a tyto že jsou v předsvědčení svém o skutkových okolnostech suverenní, neboť to, sice jsou, ale neodporovatelné je to teprv tehdy, když provedly důkazy ve formách zákonem předepsaných, což se zde nestalo, a proto je to vada řízení, když žalovaná znalce žádala, nedostatek ten již v odvolání uplatňovala a nyní v dovolání opět uplatňuje. Arci zákon mluví v čl. 348 obč. zák. o právu strany na důkaz znalci jen v příčině důkazu k věčné paměti, před sporem na učiněné výtky žádaného, ale rozumí se, že neméně, ba tím spíše má strana právo to i ve sporu samém, zvláště když onen zajišťovací důkaz před sporem proveden a znalec tedy vůbec posud slyšen nebyl. Vždyť důkaz k věčné paměti má právě za účel, aby ho ve sporu použito bylo (§ 389 c. ř. s.). Žalovaná, ač žalobkyně v dovolacím sdělení nic o tom tvrzení nechce vědět, tvrdila a nabídla důkaz, že žalobkyně zastavila sporné zboží bance M. a bance B., soud však to nevzal na přetřes a žalobkyně se o tom vůbec nevyjádřila. Nižší stolice míní, že bude věcí žalobkyně, aby zboží, které chce mít zapláceno, odevzdala a proto o zrušení zástavy se postarala. Ale tak jednoduchá věc není. Dle kupní uzávěrky může žalobkyně vyzvednouti akkreditiv a tedy zaplacení žádati a dojíti teprve, když speditérovi žalované firmy zboží odevzdala, rozumí se zboží nestížené žádnou právní závadou, neboť zboží zavaděné břemeny pro třetí osoby žalovaná nekupovala. Je-li tedy zboží zastaveno, nemůže na ten čas žalobkyně vůbec o zaplacení žalovati. Dle § 1052 obč. zák. musí přece sama hotova býti k plnění, když vzájemné plnění žádá; hotova, ne pouze ochotna, t. j. věc musí se mít tak, že žalovaná okamžitě může zboží obdržeti, jen když zaplatí. Nelze jí ukládati, aby čekala na zboží, až žalobkyně bude chtít nebo moci je dluhuprosté nabídnouti, sama však aby ihned zaplatila. To by odporovalo jak zákonu, tak smlouvě. Proto otázku zástavy dlužno zjistiti. Není v tom ovšem zmatečnosti, kterou v tom dovolání vidí, ale je to nesprávné právní posouzení, jež mělo v zápětí i neúplnost řízení.

Čís. 1747.

Žaloba dle § 41 zákona o společnostech s r. o.

Tím, že společník při valné hromadě vznesl povšechně odpor proti všem usnesením, zajistil si právo k žalobě dle § 41 zák. o společnostech s r. o. Nemůže se však domáhati neplatnosti usnesení pro vadné svolání valné hromady, zúčastnil-li se sám hlasování.

Pro neplatnost usnesení valné hromady, jímž společník zbaven byl jednatelství, stačí, že sděleny mu při valné hromadě závažné důvody pro toto usnesení. Soudu není dovoleno, by zabýval se skutkovou podstatou a objektivní závažností oněch důvodů. Není závady, by jednatel zúčastnil se hlasování o své odměně a jiných menších výhodách, jež se mu stejnoměrně s ostatními jednateli poskytují za práce jednatelské.

(Rozh. ze dne 28. června 1922, Rv II 176/22.)

Žalobou dle § 41 zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák. domáhal se žalobce, by vyslovena byla neplatnost usnesení valné hromady společnosti s r. o., jímž byl zbaven jednatelství, jakož i těchto dalších usnesení a) že § 8 odst. 4 spol. smlouvy ze dne 28. května 1919 totiž, »že žádný z těchto společníků nesmí se zúčastniti bez povolení valné hromady ať přímo či nepřímo jakéhokoliv podniku, který by soutěžil s tímto společným podnikem« má býti zrušen, b) že § 12 odst. 3 toho znění, »že každý jednatel měsíčně za svoji námahu obnos 500 K obdrží, který se srazí jako správní náklad z hrubého zisku« má zníti, »že každý jednatel má obdržeti měsíčně 4.000 K a sice s platností od 1. ledna 1921, c) že se § 14 v odst. 1, 4, 7, 8 a 9 mění tak, že mají nyní zníti aa) odst. I »v případě likvidace budou dva z jednatelů ustanoveni volbou jako likvidátoři« bb) odst. 4 že »Likvidátoři mají povinnost celkový společenský podnik nabídnouti ke koupi jednatelům, kteří v době likvidace jednatelství zastávají a sice za následujících podmínek«, cc) odst. 7: »Nabídka se stane dnem, který následuje usnesením o zrušení společnosti a sice tím způsobem, že likvidátoři doporučeným dopisem jednotlivé jednatele vyzvou, aby se během 14 dnů po obdržení doporučeného vyzvání pod následkem ztráty tohoto práva vyjádřili o této nabídce, rukou jednoho z těchto likvidátorů«, dd) odst. 8 a 9: »Nedojde-li během určité lhůty na tuto nabídku žádná záporná odpověď, mají likvidátoři povinnost dbáti o nejpříznivější realizaci společenského podniku, způsobem zákonem předepsaným. Totéž nastane, jestliže dojde více nabídek než jedna a podávající strany se mezi sebou neshodnou«. V prvním směru uváděl, že valná hromada nebyla řádně svolána, ohledně ostatních usnesení pak dovcozoval, že porušeny byly předpisy hmotného práva. Procesní soud své stolice zamítl žalobu o neplatnost usnesení, jímž byl žalobce prohlášen za zbavena jednatelství, jinak jí vyhověl a uvedl mimo jiné v důvodech: Nutno přisvědčiti žalobci, že svolání valné hromady stalo se vadně, ježto nebyl při navržené změně stanov uveden podstatný obsah navrhované změny stanov dle § 38 (2) zák. o společnostech s r. o. a k jednání o tomto bodu pořadu nebyla tudíž valná hromada řádně svolána. Stejně jest tomu i při druhém bodu pořadu, který byl ve svolávací obsílce označen jenom jako volné návrhy, při kterém bodu lze jen činiti návrhy bez usnášení (§ 38 (5) zák.), kdežto skutečně se jednalo a usneseno bylo při valné hromadě o odvolání jednatelství žalobce. I takováto záležitost musí býti oznámena v pořadu svolávací obsílky dle § 38 (2). Volné návrhy neoznamují účele vůbec a nelze tedy pořadovým vyznačením jako volné návrhy žádný určitý předmět usnášení pod tímto názvem ohlašovati. Takové ohlášení je vadné. Jedná se však o to, zda byla tato vadnost svolání později odčiněna. Jak tvrdí žalovaná společnost, stalo se tak tím, že při hlasování o oněch bodech pořadu byli všichni společníci přítomni. Zákon § 38 (4) ustanovuje, že není-li valná hromada řádně svolána nebo byl-li dán na pořad hlasování předmět, o jehož projednávání nebyla aspoň tři dny před valnou hromadou způsobem ke svolání valné hromady předepsaným učiněna oznámka, lze se usnáseti jen tehdy, když všichni společníci jsou přítomni nebo zastoupeni. Dle tohoto ustanovení zákona mohla tedy vada svolání býti napravena tím, že by předmět jednání býval aspoň tři dny před valnou hromadou zvlášť předepsaným způsobem oznámen. To však se

nestalo a nebylo také ani tvrzení, že se tak stalo. Jiná možnost odčinění nedostatku svolání mohla nastati tím, že při hlasování byli všichni společníci přítomni nebo zastoupeni, a tomu skutečně tak bylo, jak vyplývá z notářského protokolu o valné hromadě. Soud při této příležitosti zjišťuje, že v rejstříku jak odhlasovaná změna stanov, tak i odvolání jednateleství jest již provedeno. Prvá stolice rejstříková odmítla zápis usnesení valné hromady, vycházejíc z toho názoru, že přítomnost všech společníků při hlasování jen tehdy zhojí nedostatky svolání, když tuto přítomnost lze vyložit jako souhlas s hlasováním, nikoliv však v tom případě, když chování se odporujícího společníka, třeba byl při hlasování přítomen a spolu hlasoval zřejmě svědčí tomu, že s hlasováním a tedy se zhojením nedostatku svolání valné hromady nesouhlasil. Tento názor však k rekursu nesdílela stolice druhá a uvedla ve svém rozhodnutí, že společník, který přes protest proti odbývání valné hromady řádně svolané o pořadu spolu hlasuje, pokládá se za souhlasícího s hlasováním, ježto se v pravdě odporu proti usnášení vzdává. V literatuře jest tato otázka spornou. Staub ve svém komentáři str. 467 zastává názor, že přítomnost při hlasování jen tehdy zhojí nedostatky svolání, když je zároveň souhlasem k usnesení. Opačný názor zastává Neukamp. Názor Staubův nemá v zákoně opory. Důvodem, proč Staub přiklání se k onomu názoru, jest, že by společníci, nahodile někde přítomni bez jakéhokoliv prohlášení valné hromady mohli učiniti usnesení, proti nimž by přehlasovaný společník neměl opravného prostředku. Avšak dle názoru soudu jest tato obava neodůvodněna. Usnášeti se mohou společníci (valná hromada) jen, když byla napřed svolána a toto svolání tvoří podmínku a předpoklad každého usnášení. Jest tedy usnášení bez předchozího svolání proti odporu některého společníka vůbec nemožno. Předpokladem je svolání, byť vadné. Snad bylo by lze odůvodniti názor Staubův tím, že všem společníkům má řádným svoláním a oznámením pořadu napřed býti umožněno, by se na valnou hromadu připravili a mohli v rozhovoru přednésti pochybnosti proti navrženému usnesení a takto působiti na rozhodování jednotlivých hlasujících společníků. Ale i tato obava nemá a nemůže míti za následek vážné poškození práv odporujícího společníka. Vždyť jest mu možno, i když je přítomen při valné hromadě a rozhovoru se již účastnil, před hlasováním ještě odejít a nebýti při hlasování a tím i usnášení přítomen a zabrániti zhojení nedostatku svolání neb oznámení pořadu práva napřed a zachovati si tak právo odporu (žaloby o zmatečnost). Když však společník tohoto práva nevyužije a spolu hlasuje, pak skutečně nastává praesumptio juris ac de jure, že přítomností při hlasování dává k němu souhlas. Důvodnost tohoto názoru vysvítá i z motivů zákona. Zákon zajisté chtěl poskytnouti společníkům možnost, aby vady svolání valné hromady zhojili tím, že všichni do valné hromady přijdou a hlasování jsou přítomni, a na druhé straně poskytnouti možnost, aby odchodem před hlasováním zmařili usnesení. Není tedy důvodů, by se výkladem do zákona vnášelo hledisko, které z jeho ustanovení neplyne, a aby se slova »přítomnost při usnášení« vykládala omezujícím způsobem tak, že jen přítomnost kvalifikovaná souhlasem s usnášením zhojí nedostatek svolání. Nelze také pro odůvodnění opačného názoru dovoděti se ustanovení § 41 (2) zákona, který rozhoduje otázku legitimity k žalobě a zřejmě nechce tedy rozhodovati otázku platnosti usnesení

valné hromady tím, že společníku přiznává neb odpírá právo k žalobě. Tím, že někdo podal proti usnesení, které platně přišlo k místu podle zákona, odpor do protokolu, není ještě rozhodnuta otázka, že svou přítomností neodčinil nedostatek řádného svolání. Vždyť odpor získává oprávnění k žalobě nejenom v případech vadného svolání, nýbrž i v ostatních případech neplatnosti usnesení zejména tehdy, když usnesení valné hromady odporuje zákonu nebo smlouvě. Z uvedených důvodů nelze sice upříti žalobci oprávnění k žalobě dle § 41 zák., nutno však rozhodnouti otázku formální platnosti usnesení valné hromady následkem odčinění vadného svolání kladně. Není tedy usnesení valné hromady neplatno proto, že valná hromada nebyla řádně svolána a nebyl pořad její oznámen řádně včas napřed. Pokud žalobce zbaven byl jednatelství, bylo žalobu zamítnouti. Jednatelství jest zpravidla společenským úřadem, zakládajícím se na smlouvě služební nebo mandátní, ale může býti také zvláštním právem společenským, bylo-li ve stanovách společnosti společníkům dáno jednatelství neodvolatelné, nebo, bylo-li mu vůbec uděleno jako právo společenské a zvláštní výsada. V tomto případě nelze však považovati jednatelskou funkci společníků za zvláštní právo výsadné, plynoucí ze smlouvy společenské. To plyne již z toho, že všichni původní společníci byli k jednatelství povoláni, třeba se tak stalo již samou smlouvou (§ 9 spol. smlouvy). Plyne to i z toho, že dle společenské smlouvy jest odvolání jednatele možno tříčtvrtinovou většinou hlasů. Konečně plyne to i z toho, že sama smlouva předpokládá v § 14 změny a možnost jejich v jednatelství pro případ likvidace a také to plyne z ustanovení interní úmluvy společníků, v níž se změnou jednatelů se počítá. Není zde tedy ničím zvláštním důvodů podle smlouvy a úmyslu společníků, by se nepochybovalo o zákonném právu společníků jednatele odvolati, jak to ustanovuje § 16 zák. Jest ovšem právo společníků, odvolati jednatele, vázáno smlouvou společenskou (§ 8 (3) a § 16 (2) zák. na důležité důvody. Jako takové důležité důvody uvedli usnávající se společníci podle protokolu o valné hromadě jednak šikanování a urážení ostatních společníků žalobcem, napodobení podpisu druhého společníka, nedbalost ve vyřizování obchodních záležitostí a neodborné vedení agendy. Žalobce popřel však tyto důvody. Soud však stojí na stanovisku, že není třeba obírat se těmito důvody ani jejich důležitostí ve sporu o neplatnost usnesení a že stačí, byly-li při usnávání uvedeny (rep. nál. 241). Vždyť společníku, který z jednatelství byl odvolán, přísluší v tom případě, že byla porušena smlouva služební nebo mandátní, s ním uzavřená, nebo stalo-li se odvolání vůbec bez důvodů, žaloba o náhradu škody a zákon v § 41 poskytuje žalobu o zmatečnost usnesení jen z důvodů formálních a z takových důvodů, které zřejmě zákonu nebo smlouvě odporují a nemíní tím tedy připustiti ve sporu o neplatnost usnesení projednávání o závažnosti důvodů odvolání jednatele, jenom když formálně tyto důvody jsou v usnesení o odvolání jednatele vyčteny. Důvody důležité pro odvolání žalobce z jednatelství v usnesení valné hromady vyčteny byly a není proto, když soud v tomto sporu o jejich důležitosti rozhodovati nemá (repertorium nálezů č. 241), závažnou otázkou, zdali skutečně důvody, pro odvolání jednatele důležité, vskutku zde byly čili nic. To plyne i z úvahy, že funkce jednatelská spočívá na důvěře společníků a když většina společníků, v tomto případě tříčtvrtinová (§ 9 lit. h) smlouvy), důvěry k odvolanému

společníku nemá a jest zde tedy zřejmý rozpor mezi odvolaným společníkem a samou společností, bylo by nejvýš na pováženu, by společník, důvěry nepožívající, dále ve své funkci jednatelské mohl působiti a tím ohrožovati zdárný vývoj společenského podniku, až do rozhodnutí sporu o zmatečnost. O d v o l a c í s o u d zamítl žalobu zcela mimo jiné z těchto důvodů: Odvolání žalobce, pokud napadá usnesené odvolání žalobce z jednatelství, není odůvodněno. Soud první stolice opřel své rozhodnutí v tomto směru o důvody, které se v podstatě shodují s důvody rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 5. května 1914 Rv II 427/14 rep. čís. ná. 241. Odvolací soud sdílí právní názor napadeného rozsudku, že není zapotřebí zabývat se v tomto sporu důkazem o tom, jsou-li skutečně dány okolnosti, které tvořily důležité příčiny, pro které byl žalobce odvolán z funkce jednatelské. Valné hromadě ze dne 17. května 1920 byly navrhovatelem sděleny 4 příčiny, z kterých bylo navrženo zbaviti ho jednatelství. Příčiny tyto byly uznány důležitými ve smyslu § 8 odst. 3 společ. smlouvy, by odvolání jeho z jednatelství odůvodnily. Má-li žalobce za to, že příčiny tyto nejsou dány, popírá jejich existenci vůbec, netvrdí však, že by okolnosti ty nebyly důležitými příčinami, kdyby prokázány byly. Kvalifikovaná většina valné hromady, pozůstávající ze samých jednatelů, mohla z vlastní zkušenosti a z vlastního styku se žalobcem jako spolujednatel s dostatek se přesvědčiti, jsou-li okolnosti, uvedené pro odvolání žalobce z jednatelství správnými, a nebylo proto důvodu, by navrhovatel sám spolujednatel snášel pro své a svých spolujednatelů vlastní seznání další nějaké důkazy neb aspoň osvědčení. Zcela právem vyloučil proto soud první stolice tuto důkazní otázku vůbec z řady svých úvah. Odvolací soud spokojuje se formálním posouzením uvedených okolností jedině po té stránce, lze-li v nich spatřiti důležité příčiny pro odvolání čili nic, a dospěl k názoru, že uvedené okolnosti jsou příčinami důležitými. Nesrovnalosti při spolupráci, chikanování společníků, urážlivé výroky vůči těmto společníkům dlužno považovati za důležitou příčinu, neboť zájem společnosti vyžaduje naprostou svornost a kolegiálnost při vedení společnosti. Neméně vzbuzuje napodobení podpisu jednatele Ž-a při podpisování firmy žalobcem v četných případech právem nedůvěru; není-li však vzájemné důvěry mezi jednately, jsou tím zájmy společnosti vážně dotčeny právě tak jako nedbalostí při vyřizování obchodních záležitostí a neodbornickým vedením agendy a vypracováním kalkulačních nabídek, kteréžto vady byly žalobci vytýkány. Důvody tyto byly přijaty a uznány kvalifikovanou většinou $\frac{3}{4}$ všech hlasů podle ustanovení § 9 spol. sml. Správně poukázal soud první stolice na to, že zřízení jednatelů stalo se sice ve společenské smlouvě, avšak nikoliv jako neodvolatelné právo jednotlivých jednatelů a proto nemůže žalobce odvolání svému zabrániti i tímto sporem, který má jen určitou právní tendenci, směřující ku zrušení usnesení z důvodů, v § 41 cit. zák. uvedených. Proti vůli $\frac{3}{4}$ většiny společníků nemůže trvale zůstatí žalobce jednatel, je-li vůle tato projevena způsobem, odpovídajícím smlouvě společenské a zákonu. Uvádí-li žalobce v odvolání, že musí býti soudní forum, které rozhoduje o tom, jsou-li zde důležité příčiny pro odvolání jednatele, i když mu nevzešla žádná materiální škoda z odvolání, dlužno k tomu poukázati, že za immateriální škodu společnost vůbec neručí pro

nedostatek zákonného ustanovení. Odvolání žalované společnosti jest však odůvodněno.

Soud prvě stolice prohlásil usnesenou změnu stanov za bezúčinnou ve všech bodech v podstatě z té příčiny, že se jednalo veskrz o zvláštní výhodu (prospěch) pro toho kterého jednatele, že proto ten který jednatel byl dle § 39 (4) zák. z hlasování vyloučen a, účastnil-li se přes to hlasování, že bylo celé hlasování neplatným, nehledíc ani k tomu, že, hlasoval-li žalobce svými 10 hlasy, tedy $\frac{1}{4}$ všech hlasů, proti a jeden z ostatních tří jednatelů, o jehož prospěch se právě jednalo, z hlasování byl vyloučen, nebyla dána většina $\frac{3}{4}$ všech hlasů, které je dle § 50 zák. zapotřebí ku změně společenské smlouvy. S tímto právním posouzením věci odvolací soud nesouhlasí, maje za to, že nejedná se v žádném případě navržených 4 změn stanov o takový prospěch po rozumu § 39 (4) zák., který by některého společníka z hlasování vylučoval, Žádnou z navržených a usnesených změn stanov se nedostalo určitému společníku jako jednotlivci nějakého prospěchu, nýbrž zjednáán byl nanejvýš teprve podklad pro budoucnost, aby se tak po případě státi mohlo; není zde proto podmínek pro vyloučení určitého společníka z hlasování dle cit. zák. ustanovení a nemůže býti řeči o neplatnosti hlasování následkem nepřijatelného hlasování jednotlivého prospěchem obmyšleného společníka, to tím méně, že poslední odstavec § 39 zák. ustanovuje zcela jasně, že, má-li některý společník býti zřízen za jednatele nebo má-li býti odvolán z tohoto úřadu, není při usnášení se obmezen ve výkonu svého hlasovacího práva. Připouští-li se takto příští jednatel ku hlasování o svém případném jednatelství, jest dovolen úsudek a majori ad minus, že smí hlasovati také o své odměně a jiných menších výhodách, jemu jako ostatním jednatelům stejnoměrně poskytnutých jako ekvivalent za práce jednatelské. Tím se stávají v tomto směru všechny úvahy napadeného rozsudku o nedocílené většině $\frac{3}{4}$ hlasů bezpředmětnými. Pokud se týče jednotlivých změn stanov, dlužno souhlasiti s názorem žalované strany jako odvolatelky, že zrušení odstavce čtvrtého § 8 společenské smlouvy není rovnocenno s neobmezeným připuštěním jednatelů k účastenství v konkurenčním podniku a to vzhledem k ustanovení zákona ze sml., že zůstanou v plné právní platnosti všechna ustanovení zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák., pokud nebyla ve společenské smlouvě změněna. Zrušením citovaného odstavce nastala plná platnost ustanovení § 24 zák., že jednatele nesmějí bez svolení společnosti činiti obchody v jejím obchodním odvětví ani na svůj ani na cizí účet a nesmějí se účastniti jako osobně ručící společníci u některé společnosti stejného obchodního odvětví atd. Svolení může býti uděleno způsobem v odstavci druhém § 24 zák. uvedeným a může býti i předpokládáno, když při zřízení společníka za jednatele taková činnost společníkova neb účastenství byly známy ostatním společníkům a přes to nebylo vymíněno, by se jich vzdal. Zákon nevylučuje proto účastenství jednatele v konkurenčním podniku za všech okolností a není proto nikterak porušen zákon zrušením onoho odstavce § 8 spol. sml., který obsahoval do jisté míry jen přísnější zákaz účastenství v cizím podniku slovy »ať přímo či nepřímo«. Poněvadž na místě zrušeného čtvrtého odstavce § 8 spol. smlouvy nebylo učiněno žádné nové usnesení, platí nyní ustanovení § 24 zák. neobmezeně; o nějakém porušení zákona není řeči, také ne o nějakém prospěchu, o osobní

výhodě pro toho kterého společníka, o čemž bylo již shora všeobecně pojednáno. Změna odstavce čtvrtého § 12 spol. sml., zvýšení odměny jednatelů z 500 K na 4000 K měsíčně, odhlasovaná většinou $\frac{3}{4}$ hlasů všech společníků, není v odporu se zákonem. Jak již bylo shora uvedeno, nejedná se ani v tomto případě o nějaký prospěch jednotlivého společníka, nýbrž o jeho odměnu za vykonané práce jednatelské. Původně stanovená odměna 500 K není nezměnitelná, neboť společenská smlouva neobsahuje v tom směru žádného zákazu, naopak plyne ze vzrůstu agendy jednatelské při podniku déle trvajícím zcela přirozeně nárok jednatelů na vyšší odměnu, uváží-li se zejména, že společnost stavitelská, zřízená toliko s kapitálem 200.000 K, není tak společností kapitalistickou, jako spíše, což vyplývá z jejich stanov, společností založenou na práci a osobním přičinění všech jednatelů; odpírati jednatelům zvýšení odměny, uzná-li je valná hromada odůvodněnou, neshodovalo by se s touto povahou společnosti. Uvažovati o tom, zdali zvýšení 4000 K jest přiměřené kmenovému jmění, jest bezúčelné, neboť v této společnosti nepracuje toliko vnesený kapitál, nýbrž celé síly všech jednatelů, které tito společenskému podniku věnovati se zavázali. Při společné námaze všech jednatelů jest myslitelný úspěch takový, že docílený čistý zisk kryje zvýšenou odměnu jednatelů, aniž by bylo nutno sáhnouti na kmenový kapitál, který má arcí zůstatí neztenčeným. Naopak jest zase myslitelným případ, že by při pasivní nebo takřka pasivní bilanci nestačil čistý zisk ani ku zaplacení dosavadní odměny měsíčních 500 K. Zákazu pevných úroků po rozumu § 82 zák. nelze obdobně užiti na případ zvýšení odměny jednatelů a spatřovati v tom skryté poskytování pevných úroků, neboť nejedná se zde o zúročení podílů společníků, na které tito nároku nemají, nýbrž o odměnu jednatelů, kteří musí býti za svou námahu odměněni a kteří nemusí býti ani vzati z řad společníků. Pokud se jedná o změnu odst. 1, 4, 7, 8, 9 § 14 spol. sml. volba likvidatorů na místě losování atd., uvádí napadený rozsudek pro bezúčinnost dotyčných usnesení hlavně jen souvislost se změnami, shora již uvedenými a dle názoru první stolice neplatně odhlasovanými jako celku, v druhé řadě pak důvod, že se jedná o zvláštní, společenskou smlouvou zaručené právo jednotlivých jednatelů pro úřad likvidatora, jež nelze odvolati bez souhlasu všech jednatelů, tedy i žalobce, a konečně že se jedná o prospěch společníka-jednatele dle § 39 (4) zák., kterýžto prospěch vyžaduje vyloučení obmyšleného z hlasování a činí neplatným usnesení, pro které hlasoval i obmyšlený. S posledním z těchto tří důvodů netřeba se již zabývati a dlužno poukázati jen k tomu, že co již shora bylo uvedeno, že se totiž nejedná o prospěch určitého jednatele, nýbrž o změnu řízení při ustanovení likvidatorů, která stejně se dotýká všech jednatelů, nikoliv však nynějších, nýbrž teprve těch, kteří později v době likvidace budou v úřadě. Pokud se druhého důvodu týče, neměl žalobce společenskou smlouvou zaručenou neodvolatelnost z úřadu jednatele, nemůže se proto touto změnou pokládati za zkrácena ve svém smluvním právu osobním, nýbrž musí si dáti líbiti odvolání jednatelství a tím i případné vyloučení z účasti při nabídkovém řízení ohledně převzetí závodu. Měl-li by žalobce s $\frac{1}{4}$ hlasů smluvní nárok na udržení dosavadního stavu věcí, byla by tím zároveň svázána $\frac{3}{4}$ většina se svým právem, zaručeným společenskou smlouvou, usnísti se na změně stanov a odvolati jednatele

z důležitých příčin, což by bylo zřejmou křivdou. První z uvedených důvodů padá sám sebou, nelze-li vůbec mluvit o neplatnosti hlasování při odklasované změně odstavce čtvrtého § 8. zákaz konkurence, a odstavce třetího § 12, zvýšení odměny. Nebyl-li žádný z jednatelů vyloučen z hlasování, tvořili jednatelé Ž., U. a K. se svými 30 hlasy oproti 10 hlasům žalobce nepochybnou většinu $\frac{3}{4}$ hlasů z celkových 40 hlasů všech společníků ve valné hromadě přítomných a zastupujících celý kmenový kapitál. Dotyčná usnesení jak ohledně změn stanov tak i ohledně odvolání jednatelství žalobcova odpovídají úplně podmínkám zákona a neodporují společenské smlouvě, proto pochybil napadený rozsudek, když žalobnímu nároku co do změny stanov vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Žalobce domáhá se toho, by usnesení, učiněná na valné hromadě žalované společnosti dne 17. května 1921, uznána byla neplatnými, a to jak po stránce formelní, tak i hmotné. V první řadě jde mu o usnesení, jímž zbaven byl jednatelství, v druhé řadě i o usnesení další. Dle dovolacího spisu posoudil prý odvolací soud věc nesprávně po stránce právní (§ 503 čís. 4), předpoklad rozsudku, že žalobce nebyl ostatními společníky zaskočen, odporuje prý procesním spisům (§ 503 čís. 3) a řízení je prý neúplné (§ 503 čís. 2), ježto soud nejednal o tom, zda ostatní společníci měli skutečně důležité důvody k tomu, by žalobce zbavili jednatelství (§ 16 (2) zák. o společnostech s o. r.). Co do stránky formelní došlo k usnesením, na jejichž neplatnost se žaluje, tím způsobem, že svolána byla na 17. května 1921 valná hromada společníků, k níž byl žalobce pozván dopisem. V tomto bylo jako pořad uvedeno: 1. změna §§ 8, 12 c), 14 společenské smlouvy, 2. volné návrhy. Žalobce podal hned před valnou hromadou odpor proti jejímu svolání i proti navrženým změnám stanov. Přes to účastnil se hlasování svým právním zástupcem, jenž hlasoval proti návrhu na změnu stanov, byl však ostatními společníky přehlasován. Po tomto hlasování protestoval žalobce proti tomu, by jednáno bylo o návrhu na odvolání jednatelství jemu smlouvou společenskou propůjčeného, ježto návrh ten nebyl na denním pořádku a jednání o něm mezi volnými návrhy bylo nepřípustné a nezákonné. Přes to bylo však hlasováno i o tomto návrhu, jenž byl přijat hlasy ostatních společníků proti hlasům žalobcovým. Žalobce dovozuje z toho v dovolání, že byl návrhem tím zaskočen a že uvedené jednání ostatních společníků příčí se zásadě věrnosti a víry. Odvolací soud však správně usoudil, že žalobce nebyl návrhy překvapen. Vždyť uvádí sám v žalobě, že nebylo mezi ním a ostatními společníky dobré shody, mimo to je zjištěno, že dostavil se do valné hromady s právním zástupcem, což učinil zajiště proto, by byl zajištěn proti všem případům. Není proto pravděpodobno, že uvedené návrhy, zejména návrh na zbavení jednatelství, byly pro žalobce překvapením. Odporu se spisy podle § 503 čís. 3 tu není, a to i z toho důvodu, že nejde o skutkový předpoklad, nýbrž o úsudek, jež si odvolací soud podle zjištěných skutečností utvořil. Tvrzené překvapení žalobcovo a porušení zásady věrnosti a víry nebyly by však rozhodnými ani tehdy, kdyby tvrzení to bylo pravdivé. Valná hromada

byla svolána skutečně způsobem, přičím se § 38 (2) zák., jímž podle § 16 spol. smlouvy vázána je i žalovaná společnost. Veškeré návrhy, o nichž bylo jednáno, měly být sděleny všem společníkům dle možnosti určitě, a ne způsobem shora uvedeným. Vada ta byla však napravena podle § 33 (4) zák. účastí žalobcovou při všech usneseních vzatých jím v odpor. Dovolací soud připojuje se úplně k právnímu názoru vyslovenému v tomto směru oběma nižšími soudy. Zákon připouští v § 38 (4) výslovně, že valná hromada může se za přítomnosti všech společníků platně usnésti, i když byla vadně svolána. Odporem podaným při valné hromadě proti všem usnesením zajistil si žalobce právo k žalobě dle § 41 (2) zák., nevyločil však platnosti usnesení těch. Návrhy byly podány u přítomnosti všech společníků, bylo o nich jednáno a hlasováno, a žalobce účastnil se obého. Hlasováním prominul žalobce právní důsledky vadného svolání valné hromady a nemůže domáhati se neplatnosti jich z důvodu § 38 (2) zák. V tomto směru nezáleží ani na tom, že podal odpor proti usnesením těm pro vadné svolání valné hromady; hlasováním zbavil odpor ten účinnosti v tomto směru a může následkem jeho dovolávati se neplatnosti usnesení jen z jiných důvodů. Po stránce hmotného práva byla věc správně posouzena. V první řadě jde o otázku, zda byly povinny nižší soudy zjistiti, že měli ostatní společníci důležité důvody, pro které odvolali jednatelství žalobci smlouvou udělené. Oba nižší soudy opřely správně názor svůj o zásadu, vyslovenou rozhodnutím vídeňského nejvyššího soudu uveřejněným v repert. násl. pod č. 241. Uvážiti bylo, že úřad jednatelů vyžaduje vzhledem k funkcím jim přikázaným (§§ 18, 19 násl. zák.) naprosté důvěry aspoň většiny společníků. O tom, zda důvěra taková odůvodněna je právem čili nic nemůže rozhodovati soud, neboť záleží tu na vnitřním přesvědčení společníků, jež si vytvoří sami a jež jim nemůže být vnuceno. Zákon přenechal společníkům právo dle své vůle jednatele voliti i odvolati, omeziv toto poslední v případě § 16 (2) na důležité důvody. Omezení to nemá však účinku, že by soud měl rozhodovati k žalobě společníka jednatelství zbaveného o tom, zda důvody takové jsou skutečně dány, a že ztráta důvěry projevená odvoláním jednatele je i objektivně odůvodněna. Stačí úplně, když usnesení v tomto směru účinně odpovídá náležitostem § 41 čís. 1 a 2 zák., jinak nemůže být společníkům jako jednatele vnucována osoba, jež důvěry jejich z důležitých důvodů jimi uvedených více nepožívá. Pro platnost usnesení stačí v tomto sporu prokázaná skutečnost, že ostatní společníci důvody takové při valné hromadě dne 17. května žalobci sdělili. O skutkové povaze a důležitosti důvodů není třeba jednati. Řízení není neúplné, byť i nebyly provedeny důkazy v tomto směru žalobcem nabídnuté, a není tu dovolacího důvodu dle § 503 čís. 2 c. ř. s. Žalobní nárok na neplatnost ostatních usnesení při valné hromadě dne 17. května učiněných z důvodů hmotněprávních odůvodnil žalobce všeobecným tvrzením, že usnesení ta neodpovídají zákonu ani smlouvě, přenechav soudu, by sám pátral po skutkových podkladech tohoto tvrzení. Dovolací soud zamítl žalobu i v tomto směru neshledav podmínek § 41 čís. 1 a 2; žalobce vytýká sice rozhodnutí tomu nesprávné právní posouzení, omezuje se však na všeobecné popření správnosti důvodů rozsudkových, anebo poukazuje na správnost změněného rozsudku první stolice. Přesněji neodůvodnil dovolatel výtky nesprávného právního posouzení věci. Do-

stačí proto poukaz na správné důvody rozsudku odvolacího soudu, jež odpovídají jak spisům tak i zákonu. Výtka dovolatelova, že napadeným usnesením dostalo se ostatním společníkům bezprostředních výhod, není odůvodněna skutkovým jeho přednesem. O zrušení zákazu konkurence nedá se mluvit, ježto § 24 zák. ponechán byl §em 16 smlouvy v platnosti. Změna § 8 stanov nemá proto významu, jaký přikládal jí procesní soud. Zvýšení platů jednatelských a změna ustanovení o likvidaci nenáleží k případům uvedeným v § 39 (4) zák., neboť jde tu o ustanovení všeobecná, jež netýkají se určitého společníka. Že by zvýšení platů jednatelských spojeno bylo s nebezpečím, jež žalobce líčí v dovolání, nelze posouditi bez zjištění skutkových okolností, z nichž by patrný byly výdělkové poměry společnosti, jichž však žalobce nepřednesl. Odvolací soud posoudil tudíž věc správně po stránce právní i v tomto směru, a není tu důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s.

Čís. 1748.

Předpis, že usnesení, povolující poznámku pořadí, lze vyhotoviti pouze jednou, platí i tehdy, povolil-li ji teprve soud rekursní.

(Rozh. ze dne 4. července 1922, R I 615/22.)

Soud první stolice zamítl žádost za povolení poznámky pořadí, rekursní soud žádosti vyhověl a nařídil, by kromě žadatele bylo vyřízení rekursu doručeno i bance A.

Nejvyšší soud změnil usnesení rekursního soudu, potud, že zrušil jeho příkaz, by jedno vyhotovení usnesení rekursního soudu doručeno bylo bance A.

Důvody:

Tento příkaz odporuje ustanovení § 54 knih. zák., že o vyhovění žádosti za knihovní poznamenání pořadí ve smyslu §§ 53 a násl. knih. zák. lze poříditi pouze jediné vyhotovení. Tento předpis platí dle svého doslovu i smyslu i pro druhou stolicí, jež, změnivši zamítací rozhodnutí prvního soudce, povoluje poznámku knihovního pořadí, a chce čeliti zneužívání tohoto zařízení, jehož zatajování před nepovolanými osobami je v zájmu žadatelova úvěru, zvláště, jde-li, jak v tomto případě, o zamýšlenou zápůjčku. Slušelo se proto dovolacímu rekursu vyhověti a zrušiti zmíněný příkaz rekursního soudu. Bude na první stolici, by uložila bance A. vrácení vyhotovení neprávem jí doručného.

Čís. 1749.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.

Vlastník nemůže se dovolávat § 5 zák. ve prospěch podniků, jež byly zřízeny až po té, kdy vyhlášen byl zákon o požadovacím právu drobných pachtýřů.

(Rozh. ze dne 4. července 1922, R I 700/22.)